

Finansutskottet

Regeringens proposition till riksdagen om en tilläggsbudget för 2025

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen om en tilläggsbudget för 2025 (RP 8/2025 rd): Ärendet har remitterats till finansutskottet för betänkande.

Beredning i delegation

Ärendet har beretts i finansutskottets samtliga delegationer enligt sakinhåll.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

I tilläggsbudgetpropositionen för 2025 höjs inkomstposten med 324 miljoner euro och ökas anslagen med 113 miljoner euro.

Inkomstposter. De beräknade skatteintäkterna höjs med ett nettobelopp på 227 miljoner euro. Det föreslås att intäktskalkylen för samfundsskatten sänks med 134 miljoner euro utifrån uppgifterna om utfallet. Dessutom höjs intäkterna av punktskatten på tobak med 361 miljoner euro. Höjningen är en följd av en ändring i tidsplanen som till största delen beror på att de skattskyldigas förhandsupplagring före den höjning av punktskatten på tobak som gjordes den 1 november 2024 var mindre än normalt, vilket innebär att överföringen av skatteintäkterna från 2025 till 2024 blev mindre än beräknat.

Det föreslås att kalkylen över inkomster av blandad natur höjs med 97 miljoner euro. Tillägget föranleds av inkomster från den europeiska fredsfaciliteten.

Fullmakter och anslag. Det mest centrala förslaget i propositionen är att fullmakterna som gäller stödet till Ukraina höjs. För att ersätta försvarsmateriel i stödpaketen 26 och 27 som beviljats Ukraina föreslås det att försvarsmaktens beställningsfullmakt UKR 2023 utökas med 222,2 miljoner euro för upphandling åren 2028—2032. Dessutom föreslås det att beställningsfullmakten UKR 2024, som hänför sig till anskaffning av försvarsmateriel, höjs med sammanlagt 623,8 miljoner euro för att upphandlingarna för Ukrainas behov ska kunna genomföras åren 2025—2027. Av utgifterna för användningen av fullmakten täcks 97 miljoner euro med inkomster från den europeiska fredsfaciliteten. Resten av utgifterna för fullmakten betalas inom ramen för de anslag

Betänkande FiUB 2/2025 rd

Huvudtitel 33

som redan beviljats Försvarsmakten och till behövliga delar tas utgifterna för användningen av tidigare beviljade beställningsfullmakter in i budgetarna för de följande finansåren.

Regeringen föreslår ett tillägg på 16,3 miljoner euro i statens andel av de utgifter som föranleds av sjukförsäkringslagen. Tillägget hänför sig till de ändringar och höjningar som föreslagits i fråga om FPA-ersättningarna. Ändringarna träder i kraft den 1 maj 2025 och i och med tidpunkten för ikraftträdandet har utskottet preciserat det beräknade anslagsbehovet för 2025 till 16,2 miljoner euro.

I finansieringen av välfärdsområdena föreslås ett avdrag på 2,4 miljoner euro. Ändringen föranleds av att hälsoundersökningarna för körkort lämnas utanför välfärdsområdenas organiseringsansvar. Dessutom höjs avräkningen till Åland med 2,2 miljoner euro.

I propositionen ingår också sådana ändringar i motiveringarna som inte medför ändringar i anslagen.

Balans. Tilläggsbudgeten minskar statens behov av nettoupplåning med 211 miljoner euro. Statens behov av nettoupplåning 2025 beräknas uppgå till cirka 12,3 miljarder euro och den budgeterade statsskulden beräknas i slutet av 2025 uppgå till cirka 182 miljarder euro, vilket är cirka 63 procent i förhållande till bruttonationalprodukten. Med beaktande av den ofördelade reserven som överförs från 2024, de strukturella ändringarna i ramen och ökningen av ramutgifterna kvarstår 504 miljoner euro som ofördelad reserv för innevarande år.

DETALJMOTIVERING

ANSLAG

Huvudtitel 33

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

30. Sjukförsäkring

60. Statens andel i de utgifter som föranleds av sjukförsäkringslagen (förslagsanslag)

Regeringen föreslår i tilläggsbudgetpropositionen att momentet ökas med 16,3 miljoner euro. Orsaken till tillägget är de ändringar i lagstiftningen som syftar till att förbättra och utvidga FPA-ersättningarna och återinföra assisterad befruktning i FPA:s ersättningar.

Utskottet minskar anslaget under momentet med 100 000 euro på grund av att ikraftträdandet av lagändringen som gäller assisterad befruktning senareläggs. I samband med beredningen av tilläggsbudgetpropositionen bedömdes det att ändringen som gäller assisterad befruktning skulle

Betänkande FiUB 2/2025 rd **Huvudtitel 33**

träda i kraft den 1 april 2025, men social- och hälsovårdsutskottet har i sitt betänkande (ShUB 5/2025 rd — RP 174/2024 rd) slagit fast att ändringen träder i kraft den 1 maj 2025.

Ändringarna höjer med beaktande av ovan nämnda precisering utgifterna för FPA-ersättningar med sammanlagt cirka 31,5 miljoner euro år 2025. Statens andel av det beloppet utgör cirka 16,2 miljoner euro.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas ett tillägg på 16 200 000 euro.

(Stycke 2 som i RP 8/2025 rd)

INKOMSTPOSTER

Avdelning 15

LÅN

03. Statens nettouplåning och skuldhantering

01. Nettouplåning och skuldhantering

Utskottet föreslår att momentets anslag för nettouplåning till nominellt värde minskas med 100 000 euro.

Minskningen beror på den ändring som utskottet har föreslagit för utgiftsmoment 33.30.60.

Momentet får följande lydelse:

Momentet minskas med 210 947 000 euro.

SAMMANFATTNING

Enligt propositionen ökas anslagen med 113 153 000 euro och inkomsterna (utan nettouplåning och skuldhantering) med 324 000 000 euro. Vidare föreslås det att nettouplåningen och skuldhanteringen minskas med 210 847 000 euro.

Utskottet minskar anslagen med 100 000 euro. Ett motsvarande avdrag har gjorts i inkomstposterna under moment 15.03.01.

Efter de föreslagna ändringarna är de budgeterade inkomstposterna och anslagen för i år med beaktande av den ordinarie budgeten och tilläggsbudgeten totalt 89 326 084 000 euro.

Betänkande FiUB 2/2025 rd

FÖRSLAG TILL BESLUT

Finansutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner förslaget till en tilläggsbudget för 2025 i proposition RP 8/2025 rd med ändringarna ovan.

Riksdagen beslutar att tilläggsbudgeten för 2025 tillämpas från och med den 1 april 2025.

Helsingfors 18.3.2025

I den avgörande behandlingen deltog

vice ordförande Saara Hyrkkö gröna
medlem Markku Eestilä saml
medlem Timo Heinonen saml
medlem Marko Kilpi saml
medlem Suna Kymäläinen sd
medlem Aki Lindén sd
medlem Mika Lintilä cent
medlem Minna Reijonen saf
medlem Joonas Räsänen sd
medlem Sami Savio saf
medlem Ben Zyskowiec saml
ersättare Sanna Antikainen saf
ersättare Eeva Kalli cent
ersättare Jukka Kopra saml
ersättare Minja Koskela vänst
ersättare Mikko Lundén saf
ersättare Peter Östman kd.

Sekreterare var

utskottsråd Mari Nuutila
utskottsråd Jonna Berghäll
utskottsråd Tarja Järvinen.

Betänkande FiUB 2/2025 rd Reservation 1 /sd

Reservation 1 /sd

Allmän motivering

Det mest centrala förslaget i regeringens tilläggsbudget är att fullmakterna som gäller stödet till Ukraina och anskaffningen av försvarsmateriel höjs. Dessa åtgärder anser vi vara motiverade och nödvändiga.

De största problemen med tilläggsbudgeten har att göra med de förslag som inte finns där. Inte heller i denna proposition föreslås det sådana ändringar i den ekonomiska politiken som skulle stärka tillväxten och förtroendet. I stället fortsätter regeringen hoppas på ekonomisk tillväxt utan att vidta effektiva åtgärder för att stärka efterfrågan på hemmamarknaden, som i nuläget lider av en förtroendekris.

En annan helhet som saknas i tilläggsbudgeten är att regeringen drar tillbaka det misslyckade försöket med FPA-ersättningar och åtgärdar problemen med modellen för assisterad befruktning. Regeringen har som målsättning att öka möjligheterna för dem som behöver assisterad befruktning på grund av sjukdom att söka vård inom den privata sektorn samt att höja nativiteten. Vi anser dock att regeringens modell för ersättning för assisterad befruktning inom den privata hälso- och sjukvården inte på lika villkor främjar möjligheterna för olika familjetyper. Dessutom hotar styrningen av anslag till ersättningar för privat vård att försämra servicen inom den offentliga sektorn. Av dessa orsaker föreslår vi uttalanden där riksdagen förutsätter att regeringen korrigerar modellen så att den finansiering som anvisas i tilläggsbudgeten används på ett mer ändamålsenligt sätt.

I finansministeriets prognos som ligger till grund för regeringens tilläggsbudget för 2025 beräknas bruttonationalprodukten öka med 1,6 procent. I prognosen beräknas också att Finlands export börjar öka i snabbare takt än i nuläget. I prognosen har man dock inte kunnat beakta de senaste hoten mot handelspolitiken. I ljuset av dem ter sig den utveckling som förväntas i tilläggsbudgeten optimistisk. Till exempel i Finlands Banks senaste prognos beräknas tillväxten uppgå till 0,8 procent på årsnivå, vilket är endast hälften av den ökning som finansministeriet uppskattat.

Tillväxtprognosen är förknippad med många osäkerhetsfaktorer både i Finland och internationellt. Mot denna bakgrund borde regeringen för länge sedan ha vidtagit åtgärder som stärker efterfrågan och ökar förtroendet på hemmamarknaden. I en jämförelse med andra länder tar sig regeringens brist på åtgärder för att öka tillväxten i uttryck i form av en anemisk tillväxt och en exceptionellt dålig sysselsättningsutveckling.

Nu väntar man på förslag för att stärka tillväxten utifrån den rapport som Murtos arbetsgrupp lagt fram. Åtgärder för att öka efterfrågan på hemmamarknaden kunde likväl ha skrivits in redan i den första tilläggsbudgeten, till exempel genom att ta med de åtgärder som SDP föreslagit i sin alternativa budget. Många av dem har likheter med de åtgärder som Murtos arbetsgrupp föreslår.

Vi föreslår att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Betänkande FiUB 2/2025 rd
Reservation 1 /sd

Reservationens förslag till uttalande 1

Riksdagen förutsätter att statsrådet korrigerar sin finanspolitiska linje så att förslag till åtgärder som förbättrar förtroendet på hemmamarknaden utan dröjsmål lämnas till riksdagen för behandling.

Reservationens förslag till uttalande 2

Riksdagen förutsätter att statsrådet påskyndar beredningen av en rekommendation från tjänsteutbudsrådet för hälso- och sjukvården om assisterad befruktning och andra metoder inom reproduktionsmedicin för att man vid behov ska kunna inleda lagberedning för att bevilja ersättning för privat assisterad befruktning också i andra än sjukdomsrelaterade situationer.

Reservationens förslag till uttalande 3

Riksdagen förutsätter att statsrådet säkerställer en tillräcklig uppföljning av hur ersättningen för assisterad befruktning påverkar priserna och hur ersättningarna fördelas på lika villkor mellan olika människor och vid behov vidtar åtgärder för att ändra lagstiftningen så att alla oberoende av familjeform kan sträva efter det antal barn de önskar.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner förslaget till en tilläggsbudget för 2025 enligt betänkandet och

att riksdagen godkänner de ovan föreslagna 3 uttalandena.

Helsingfors 18.3.2025

Joona Räsänen sd
Suna Kymäläinen sd
Aki Lindén sd

Betänkande FiUB 2/2025 rd Reservation 2/gröna

Reservation 2 /gröna

Allmän motivering

I regeringens första tilläggsbudget för 2025 föreslås ett tillägg på 16,3 miljoner euro i statens andel av de utgifter som föranleds av sjukförsäkringslagen. Tillägget hänför sig till de föreslagna ändringarna och höjningarna som gäller FPA-ersättningar.

Utvidgningen av FPA-ersättningarna

De Gröna anser att huvudvikten och kärnansvaret när det gäller att ordna social- och hälsovård ska ligga på den offentliga sektorn. Var och en ska få de social- och hälsovårdstjänster som han eller hon behöver i rätt tid och på en hög nivå. När tjänsterna har rätt effekt, riktas rätt och fungerar som en helhet använder vi de gemensamma resurserna på ett förnuftigt sätt.

Regeringens förslag om att utvidga tillämpningsområdet för FPA-ersättningarna har bedömts öka användningen av privata tjänster. Risken är att de föreslagna höjda ersättningarna inte kommer dem som använder tjänsterna till godo utan förs över till priserna på tjänsterna. Propositionen kan också ha negativa konsekvenser för tillgången på personal i välfärdsområdena och för kontinuiteten i vården.

Den privata och tredje sektorn har en viktig kompletterande roll när det gäller att tillhandahålla tjänster. I synnerhet i situationer där välfärdsområdena inte har möjlighet att med till buds stående medel förbättra tillgången till tjänster eller välfärdsområdena av någon anledning har ett begränsat utbud av tjänster, kan det vara motiverat att utnyttja FPA-ersättningarna för att människor lättare ska få tillgång till vård. FPA-ersättningar ska i huvudsak riktas till noggrant avgränsade servicehelheter, såsom assisterad befruktning och gynekologbesök.

På lång sikt bör åtgärder vidtas för att avveckla flerkanalsfinansieringen. Flerkanalsfinansieringen har bidragit till att bromsa övergången till ett effektivitetsbaserat system.

Sjukvårdsersättningar för assisterad befruktning

Regeringen begränsar sjukvårdsersättningarna för assisterad befruktning endast till behandlingar som grundar sig på medicinska orsaker, vilket missgynnar exempelvis kvinnliga par och ensamstående kvinnor jämfört med par som består av en kvinna och en man, eftersom barnlösheten för dem ofta inte är medicinskt relaterad. Denna skenbart neutrala avgränsning leder till indirekt diskriminering som propositionen inte motiverar på ett godtagbart sätt.

FPA-ersättningarna bör utvidgas till att gälla också dem som behöver vård av sociala orsaker, så att kvinnliga par och ensamstående kvinnor inte får en faktisk ofördelaktig ställning på grund av sexuell läggning eller familjeförhållanden och så att likabehandlingen av dem kan tryggas.

Vi föreslår att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Betänkande FiUB 2/2025 rd
Reservation 2/gröna

Reservationens förslag till uttalande 1

Riksdagen förutsätter att regeringen utan dröjsmål bereder ändringar i lagstiftningen genom vilka FPA-ersättningarna för privat assisterad befruktning utvidgas till att gälla också dem som behöver vård av sociala orsaker, så att kvinnliga par och ensamstående kvinnor inte får en faktisk ofördelaktig ställning på grund av sexuell läggning eller familjeförhållanden och så att likabehandlingen av dem kan tryggas.

Reservationens förslag till uttalande 2

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att trygga en tillräcklig finansiering av välfärdsområdena, förenkla flerkanalsfinansieringen av social- och hälsovårdstjänsterna och rikta FPA-ersättningarna så att de gäller sådana servicehelheter vars tillgänglighet inte kan förbättras tillräckligt snabbt med de medel som välfärdsområdena har till sitt förfogande.

Förslag

Jag föreslår

att riksdagen godkänner förslaget till en tilläggsbudget för 2025 enligt betänkandet och

att riksdagen godkänner de ovan föreslagna 2 uttalandena.

Helsingfors 18.3.2025

Saara Hyrkkö gröna

Betänkande FiUB 2/2025 rd Reservation 3 /vänst

Reservation 3 /vänst

Allmän motivering

I tilläggsbudgeten för 2025 skildras de ekonomiska utsikterna på ett missvisande och överoptimistiskt sätt. Det största hindret för ekonomisk tillväxt i Finland är att den totala efterfrågan är otillräcklig. Regeringen har genom sitt agerande endast förvärrat detta grundläggande problem i landets ekonomi.

Regeringens prat om en ekonomisk tillväxt på 1,6 procent, tilltagande export och en ökande efterfrågan på sysselsättning har inget att göra med de ekonomiska realiteterna. Vi lever i en tid av handelskrig och en allt hårdare industripolitisk konkurrens, och därför är det ingen hållbar strategi att räkna med att efterfrågan från utlandet ska öka tillväxten. Arbetslösheten har ökat och antalet lediga jobb har minskat betydligt under denna regeringsperiod. Regeringens sysselsättningsåtgärder har nästan uteslutande riktat sig till utbudet av arbetstillfällen. Det är svårt att se hur sysselsättningen skulle kunna öka betydligt utan konkreta åtgärder för att öka efterfrågan. Prognoserna för den ekonomiska tillväxten har systematiskt varit överoptimistiska i Finland, men problemet har under innevarande regeringsperiod framhävts ytterligare, eftersom regeringen har underskattat de negativa multiplikatoreffekter som dess nedskärningspolitik har på ekonomin. Att det dåliga konjunkturläget kommer att hålla i sig är uppenbart särskilt när uppskattningen av intäkterna från samfundsskatten korrigeras nedåt också i denna tilläggsbudget.

Detaljmotivering

ANSLAG

Huvudtitel 28

FINANSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

89. Finansieringen av välfärdsområdena och HUS-sammanslutningen

31. Finansiering av social- och hälsovården och räddningsväsendet inom välfärdsområdena och HUS-sammanslutningen (förslagsanslag)

I finansieringen av välfärdsområdena föreslås ett avdrag på 2,4 miljoner euro. Ändringen föranleds av att hälsoundersökningarna för körkort lämnas utanför välfärdsområdenas organiseringsansvar. Denna nedskärning kommer att försätta medborgarna i en ojämlig ställning. I Finland finns många områden där avstånden är långa och kollektivtrafikförbindelserna dåliga. Många finländare är alltså beroende av körkort. Alla har dock inte råd att spendera flera hundra euro på privata hälsoundersökningar för körkort.

Vi föreslår att riksdagen godkänner följande uttalande:

Betänkande FiUB 2/2025 rd
Reservation 3 /vänst

Reservationens förslag till uttalande 1

Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att välfärdsområdena också i fortsättningen har ansvar för att ordna hälsoundersökningarna för körkort.

Huvudtitel 33

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

30. Sjukförsäkring

60. Statens andel i de utgifter som föranleds av sjukförsäkringslagen

På grund av ändringarna i och höjningarna av FPA-ersättningarna föreslås det ett tillägg på 16,3 miljoner euro i statens andel av de utgifter som föranleds av sjukförsäkringslagen. Den ena ändringen går ut på att man i fortsättningen har rätt att från sjukförsäkringens ersättningar för privat vård och undersökning få ersättning för assisterad befruktning. Syftet med propositionen är att öka möjligheterna för dem som behöver assisterad befruktning på grund av sjukdom att söka vård inom den privata sektorn samt att höja nativiteten. Även om vi anser att det är viktigt att samhället vidtar mångsidiga åtgärder för att höja nativiteten, främjar regeringens modell för ersättning för assisterad befruktning inom den privata hälso- och sjukvården inte på lika villkor olika familjetyperns möjligheter att uppnå det önskade antalet barn.

Den andra ändringen som gäller FPA-ersättningarna är att besök hos en munhygienist för undersökning och vård ersätts också utan remiss från en tandläkare högst två gånger per kalenderår och besök hos en fysioterapeut utan remiss från en läkare högst fyra gånger per kalenderår. Dessutom föreslås lagen bli ändrad så att vård som ges av specialister i gynekologi och obstetrik ersätts enligt en specialtaxa. Regeringen fortsätter alltså också genom denna proposition att stödja den privata hälso- och sjukvården med nya och höjda FPA-ersättningar. Vi ser det inte som praktiskt ändamålsenligt att styra omfattande tilläggsfinansiering för att stödja privat tjänsteproduktion samtidigt som välfärdsområdena gör omfattande besparingar och minskar personalen. Regeringens sparbeslut försvagar tillgången till tjänster och jämlikheten.

Vi föreslår att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 2

Riksdagen förutsätter att statsrådet garanterar välfärdsområdena tillräckliga anslag för att utveckla tjänsterna på så sätt att det finns bättre tillgång till exempelvis gynekologiska tjänster, också inom primärvården.

Reservationens förslag till uttalande 3

Riksdagen förutsätter att statsrådet noga följer vilka konsekvenser ändringarna i FPA-ersättningarna har särskilt för köerna och kostnaderna inom den offentliga specialiserade sjukvården, hur nyttan av specialtaxan fördelas mellan olika inkomstklasser och påverkar

Betänkande FiUB 2/2025 rd
Reservation 3/vänst

prisutvecklingen inom de privata hälsovårdstjänsterna och att den lämnar social- och hälsovårdsutskottet en utredning om detta före utgången av 2026.

Reservationens förslag till uttalande 4

Riksdagen förutsätter att statsrådet utan dröjsmål förtydligar om den så kallade kanaliseringens lösningen (RP 123/2024 rd) bidrar till att tilläggsfinansieringen för sjukvårdsersättningar stiger till totalt 633 miljoner euro.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner förslaget till en tilläggsbudget för 2025 enligt betänkandet och

att riksdagen godkänner de ovan föreslagna 4 uttalandena.

Helsingfors 18.3.2025

Minja Koskela vänst